

Pyöräkatujen turvallisuus ja toimivuus

Matti Hirvonen

Kuntien liikenneturvallisuustyön webinaari, 28.11.2025

PYÖRÄILYKUNTIEN VERKOSTO

Pyöräkadut toimivat.

– Hyvin toteutettu pyöräkatu on turvallinen, parantaa pyöräliikenteen sujuvuutta ja on liikennejärjestelmän kannalta positiivinen ratkaisu. Parhaat käytännöt ovat nyt tiedossa.

Esityksen sisältö

1. Tausta: Mikä on pyöräkatu
2. Hankkeen tavoitteet
3. Keskeiset tarkastelualueet
4. Menetelmät
5. Turvallisuus
6. Toimivuus ja parhaat käytännöt
7. Johtopäätökset ja suositukset

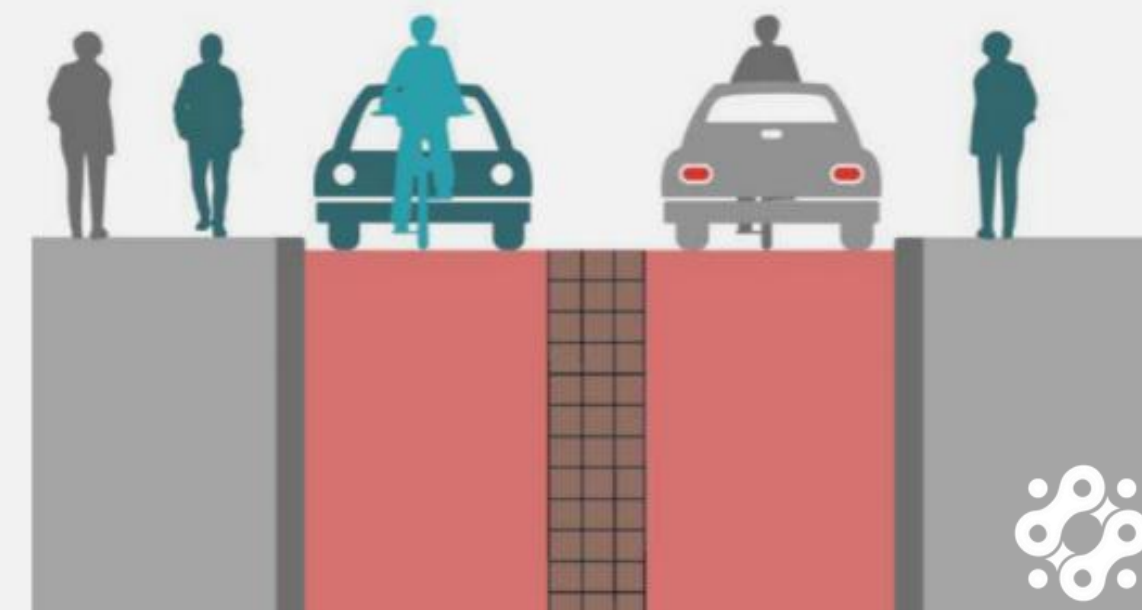
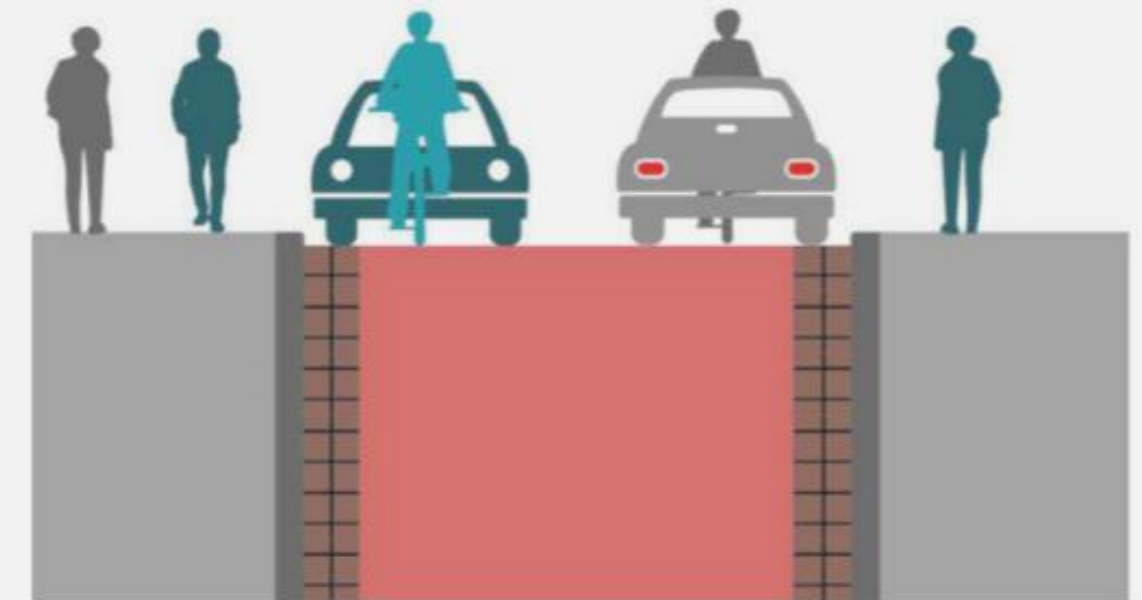
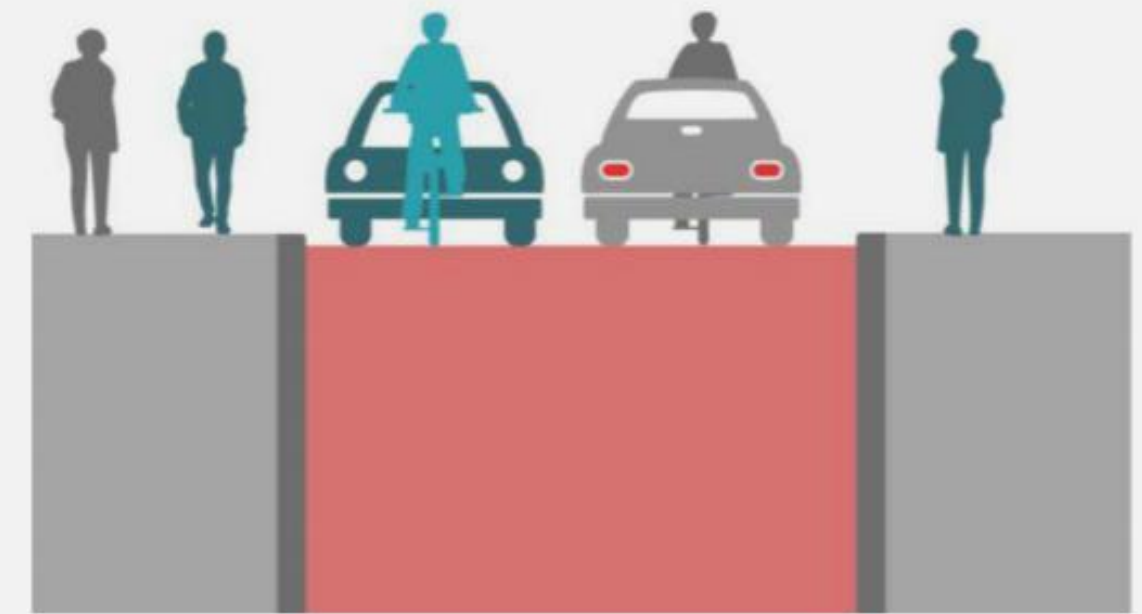
1. Pyöräkatu

- Pyöräkatu on pyöräliikenteen pääreittinä toimiva katu, jolla autoliikenne on sallittu.
- Soveltuu hyvin etenkin tiiviisti rakennetulle alueelle, jossa erillisille pyöräväylille on vähän tilaa.
- Pyöräkatu tuli mukaan tieliikennelakiin kesäkuussa 2020. Pyöräkadulla voi ajaa autolla, mutta pyöräilijöille on annettava esteetön kulku.

Periaatteet

- Toteutetaan tyypillisesti paikkaan, joka on osa pyöräliikenteen pääverkkoa ja jossa autoliikennettä on vähemmän.
- Suositusleveys 4,5–5,5 m.
- Pintamateriaalina värjätty asfaltti.
- Ajolinjoihin voidaan vaikuttaa kiviraidoilla.
- Etuajo-oikeutettu risteävien tonttikadun ja muiden rauhallisten katujen risteyksissä.
- Muilla risteysalueilla pyritään noudattamaan samaa toimintaperiaatetta (harkinnanvaraista).

Pyöräkadun toteutus

- Yleensä pyöräkadun yhteydessä on jalkakäytävä, joko reunakivellisenä tai reunakivettömänä ratkaisuna. Reunakivi tai kiveys voi olla yliajettava. Tällä helpotetaan kahden auton kohtaamista pyöräkadulla.
- Pyöräkadulla voi olla autojen pysäköintipaikkoja, jotka usein toteutetaan korotettuina ratkaisuin. Pyöräkadulla pysäköinti on sallittu vain merkityillä paikoilla.
- Ajosuunnat voidaan erotella erillisiksi ja keskiosassa voidaan käyttää esimerkiksi kaarevaa levennystä.

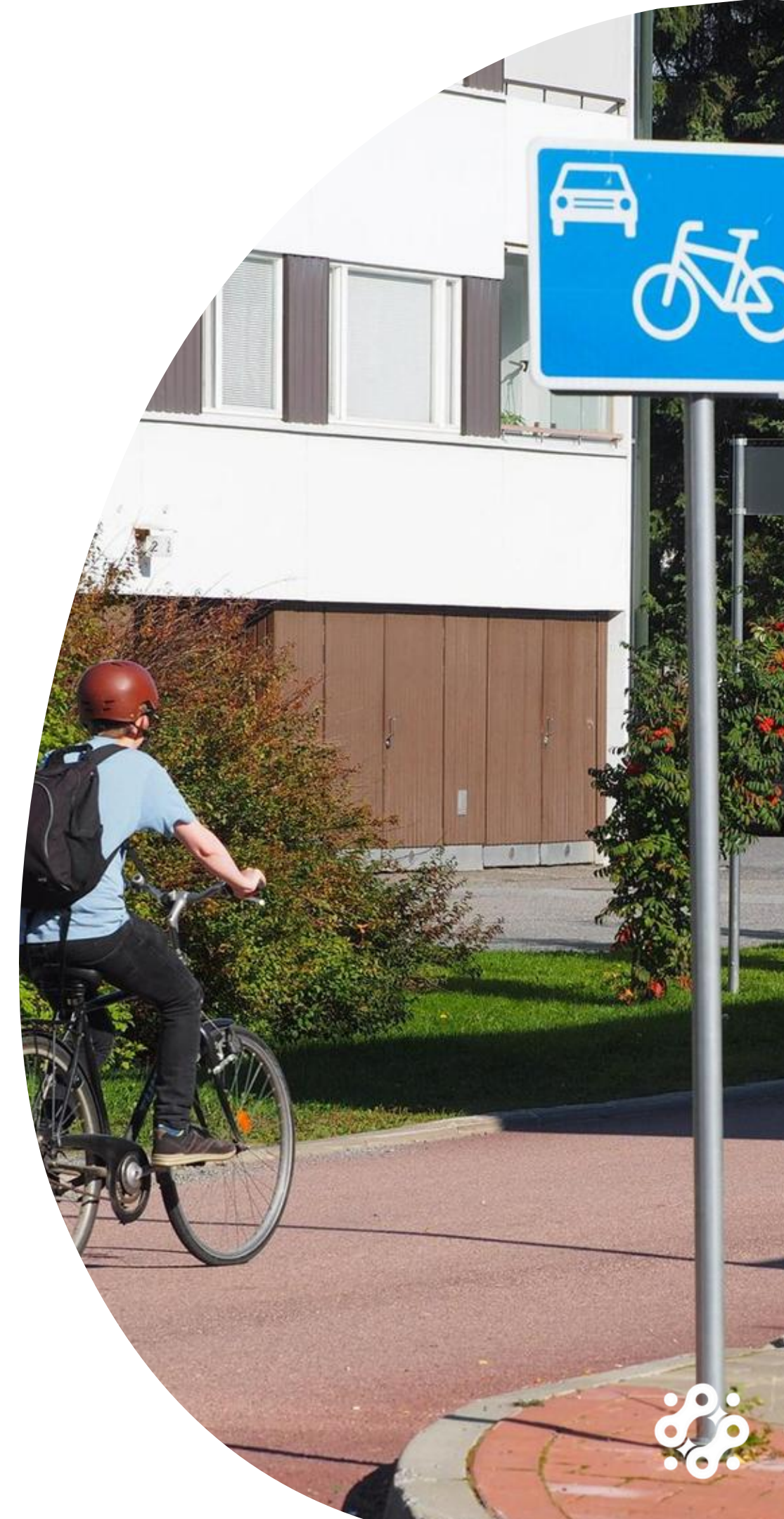
Kuva: Marko Puumalainen

2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on yhdessä neljän kaupungin (Helsinki, Joensuu, Porvoo ja Turku) kanssa selvittää, mitä vaikutuksia pyöräkaduilla on ollut liikenneturvallisuuteen, pyöräliikenteen sujuvuuteen, jalankulkuun ja liikennejärjestelmän toimivuuteen.

Työn tuloksena on koottua tietoa, millaisessa ympäristössä ja miten toteutettuna pyöräkadut toimivat turvallisimmin ja parhaalla mahdollisella tavalla.

3. Keskeiset tarkastelualueet

- Liikenneturvallisuus ja onnettomuudet
- Käyttäjien kokemus turvallisuudesta ja sujuvuudesta
- Vaikutukset jalankulkuun
- Asiantuntijoiden näkemykset (liikennesuunnittelijat)
- Julkinen keskustelu (media-analyysi)

4. Menetelmät

- Kevyt kirjallisuuskatsaus
- Käyttäjäkyselyt
- Asiantuntijahaastattelut liikennesuunnittelijoille
- Datan ja tilastojen analyysi
- Media-analyysi

5. Turvallisuus

- Selvityksen kohteena olleilla 19 pyöräkadulla tapahtui yhteensä 6 polkupyöräonnettomuutta vuosina 2020–2024.
- Valtaosalla tutkituista pyöräkaduista (74 % kaduista) ei ole tapahtunut polkupyöräonnettomuuksia.
- Onnettomuudet ovat pääosin liittyneet risteysalueisiin (esim. Joensuun Kauppakadulla 2 loukkaantumiseen johtanutta onnettomuutta 2020–2024).
- Epäsuora vaikutus (Nollavisio): Pyöräkadut parantavat turvallisuutta rakenteellisesti alentamalla ajonopeuksia ja estämällä ylinopeuksia.
- Hyöty jalankululle: Turvallisuuden tunne parantunut, sillä pyöräliikenne siirtyy pois jalkakäytäviltä ajoradalle, jättäen jalankäytävät yksinomaan jalankulkijoille.

6. Toimivuus

- **Sujuva pyöräliikenne:** oikein toteutetut pyöräkadut ovat lisänneet pyöräilyn suosiota ja parantaneet saavutettavuutta (esim. Joensuussa pyöräily keskustaan kasvanut).
- **Toteutuksen laatu on avain:** pelkkä liikennemerkki ei riitä – onnistuminen edellyttää fyysisiä toimenpiteitä, jotka rauhoittavat liikennettä (esim. kapeampi ajorata, punainen asfaltti).
- **Kustannustehokas ratkaisu:** pyöräkatu ei nosta toteutuskustannuksia, jos katu saneerataan kokonaan. Se voi jopa tuoda säästöjä ylläpidon kautta.

7. Suositukset

Pyöräkatu soveltuu parhaiten, kun:

✓ Tavoitteena on rauhoittaa liikennettä.

- Halutaan alentaa ajonopeuksia.
- Halutaan pyhittää jalkakäytävät jalankulkijoille.
- Halutaan vähentää läpiajoliikennettä.
- Halutaan parantaa alueen viihtyisyyttä.

✓ Autoliikenteen määrä on vähäinen tai kohtalainen.

- Erityisesti kun läpiajoliikenteen määrä ei ole suuri.
- Kadulla liikkuvat pääasiassa asukkaat ja siellä asioivat.

Suosituksset

Pyöräkatu soveltuu parhaiten, kun:

✓ **Katu on osa pyöräliikenteen pääverkkoa.**

- Pyöräkatu toimii hyvin pyöräliikenteen pääreittinä.
- Voidaan asettaa etuajo-oikeutetuksi suhteessa sivukatuihin.

✓ **Pyörätielle ei ole tilaa tai sen rakentaminen olisi kallista.**

- Autojen pysäköintipaikat säilyvät.
- Jalkakäytävät jäävät jalankulkijoiden käyttöön.
- Kustannustehokas ratkaisu: ei tarvita erillisiä pyörävyöliä.
- Toimii erityisesti ruutukaava-alueilla – mutta myös sen ulkopuolella.

Suosituksset

Pyöräkatu ei välttämättä ole paras ratkaisu, jos:

✗ Läpiajoliikenteen määrä on suuri.

- Pyöräkatu toimii parhaiten, kun läpiajo saadaan kitkettyä pois.
- Jos läpiajoa ei voida vähentää, pyöräkatu todennäköisesti ei toimi.
- Pyöräkadun onnistumisen edellytyksenä ovat olosuhteiden muutokset.

✗ Jalankulkijoiden määrät ovat suuria.

- Keskeisillä kauppakatu-tyyppisillä kaduilla voi olla tarvetta kävelypainotteisemmille ratkaisuille.
- Kuitenkin esim. Joensuun Kauppakatu on hyvin toimiva pyöräkatu.

Kiitos mielenkiinnosta!

Yhteystiedot:

Matti Hirvonen

Johtava asiantuntija

Puh. 040 419 4555

matti.hirvonen@poljin.fi

Martti Tulenheimo

Eriyisasiantuntija

Puh. 041 538 9495

martti.tulenheimo@poljin.fi

